

Notat

Koncerncentret
Intern Kommunikation og Presse

19. januar 2012

Hovedresultater fra SKATs undersøgelse af regelefterlevelsen hos borgere og virksomheder

I perioden 2007-2009 gennemførte SKAT for første gang en omfattende kortlægning af danske borgere og virksomheders evne til at opgøre og angive deres skattemæssige forhold korrekt for indkomståret 2006. Nu har SKAT gennemført en tilsvarende undersøgelse for indkomståret 2008.

Broget billede for udviklingen i regelefterlevelsen

På borgerområdet viser resultaterne, at det er lykkedes for SKAT at få endnu flere skatteydere til at følge reglerne, ikke mindst fordi mulighederne for at begå fejl på borgerområdet løbende bliver indskrænkede.

Blandt virksomhederne er udfordringen til gengæld vokset. Der er rigtig mange muligheder for at begå fejl og mange komplekse regelsæt for selskaber og selvstændige erhvervsdrivende. Derfor lykkes det kun for halvdelen af virksomhederne at angive alt korrekt, selvom langt de fleste gerne vil følge reglerne. 1 ud af 10 virksomheder forsøger dog bevidst at snyde. Det er en uheldig udvikling, som SKAT med en ny handleplan vil arbejde målrettet på at vende.

Virksomhederne er selv ansvarlige for at søge hjælp, ligesom deres rådgivere også har en stor del af ansvaret for, at reglerne ikke følges.

Der er gennemført en dybdegående kontrol af 4.500 borgere og 3.000 virksomheder fra alle egne af landet. Kort sagt baserer undersøgelsen sig på et stort og repræsentativt udsnit af hele den skattepligtige befolkning og landets virksomheder.

Undersøgelsen er blandt andet gennemført ved kontrol i registrerede virksomheder og omfatter derfor ikke sort arbejde, der stammer fra ikke-registrerede virksomheder. Dette område belyses gennem andre undersøgelsesformer, som for eksempel de undersøgelser, Rockwool Fonden gennemfører.

Kan målrette kontrol og vejledning

Ud over at kunne følge, hvordan efterretteligheden blandt danske skatteydere udvikler sig, så fungerer undersøgelsen i høj grad som et internt styringsredskab i

SKAT. Resultaterne giver meget værdifuldt input til SKATs analyse af, hvilke områder der er særligt risikobetonede, og dermed også til planlægningen af den nødvendige indsats. Samtidig kan Skatteministeriet med undersøgelsen nu i endnu højere grad målrette både lovgivning og udvikling af systemløsninger, der kan minimere risikoen for indberetningsfejl, og SKATs vejlednings- og kontrolaktiviteter.

Undersøgelsen bidrager desuden til at sikre, at alle typer af skatteydere har en sandsynlighed for at blive udtaget til kontrol - uanset om alt på overfladen ser ud til at være i den skønneste orden. Dette er væsentligt i forhold til at opretholde retssikkerheden og er et vigtigt redskab for, at SKAT løbende kan overvåge, når nye typer af fejl opstår.

Erfaringer brugt i skattereformen 2010

Resultaterne fra complianceundersøgelsen 2006 indgik blandt andet i skattereformen for 2010, hvor det eksempelvis er blevet obligatorisk for pengeinstitutterne at indberette købspriser for aktier, hvorved SKAT på sigt automatisk bliver i stand til at beregne kursgevinster og tab på aktier og dermed også den skyldige skat eller det rigtige fradrag.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at initiativer, der direkte udspringer af erfaringerne fra den første undersøgelse af indkomståret 2006, først kunne iværksættes fra 2009, hvor denne undersøgelse blev afsluttet. Derfor har disse initiativer ikke haft indflydelse på resultaterne i 2008-undersøgelsen.

SKATs strategi giver et nyt fokus

Undersøgelsen gør det muligt for SKAT i langt højere grad at efterleve sin bærende strategi. Strategien beskriver SKATs tilgang til skatteyderen – det skal være nemt at følge reglerne og svært at snyde. SKATs mål er at finde den rette balance mellem vejledning af medspillerne og kontrol af modspillerne og tager udgangspunkt i skatteyderens evne og vilje til at følge reglerne.

SKAT vil fortsat fremadrettet bruge denne viden fra complianceprojektet til at målrette information og vejledning i endnu højere grad, så borgere og virksomheder ikke senere begår fejl i angivelsen af skatter og afgifter. På den måde kommer pengene ind, som de skal, og mødet med SKAT bliver til en mere positiv oplevelse for medspillerne. Derved kan SKAT sætte mere målrettet ind med kontrol over for modspillerne – altså det fåtal, som snyder bevidst.

Strategien betyder, at der anvendes flere virkemidler end tidligere til at reducere fejl og snyd. Endvidere betyder tilgangen, at der frigøres kontrolressourcer, så der kan sættes stærkere ind i forhold til modspillerne og det bevidste snyd.

SKAT måler skattegabet

I denne undersøgelse måler SKAT – ligesom i forrige undersøgelse – skattegabet for borgere og virksomheder med under 250 ansatte. Skattegabet er forskellen mellem det, der burde være angivet, og det, der faktisk bliver angivet i skat og moms mv. Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at der i denne undersøgelse ikke indgår sort arbejde, punktafgifter, told og transfer pricing.

Modspillere og medspillere

Til brug for kontrollerne i forbindelse med denne undersøgelse har SKAT igen gjort brug af den karakterskala eller ratingskala, som blev udviklet i forbindelse med rapporten for skatteåret 2006. Ratingen er et mål for den enkelte skatteydere regelefterlevelse på en skala fra 0 til 6. Efter kontrollen er afsluttet, har hver enkelt kontrollant vurderet, i hvilken grad borgeren eller virksomheden overholder skattereglerne. Karaktererne 0 til 2 dækker over *modspillerne*, der bevidst angiver forkert, mens karaktererne 3 til 6 omfatter *medspillerne*, der har viljen til at selvangive korrekt, men muligvis ikke er i stand til det.

Hovedresultater – borgere

Samlet set tegner der sig et meget positivt billede af udviklingen i regelefterlevelsen fra indkomståret 2006 til 2008 – dette på trods af udbruddet af finanskrisen og den deraf følgende konjunkturedgang.

Dermed må Danmark helt klart kandidere til at have verdens mest effektive skatteadministration af borgerne.

99,6 procent af borgenes skat kommer ind, som den skal

Den danske kombination af meget høj digitaliseringsgrad og tredjepartsindberetninger betyder, at langt de fleste skattepenge fra lønmodtagerne (99,6 procent) kommer ind, som de skal.

Borgerne følger reglerne

Tilsvarende er også 99,6 procent af borgerne medspillere. Der er altså meget få, som snyder bevidst, og ca. 20.000 færre end i 2006. Den gennemsnitlige rating er steget fra 5,75 til 5,82 altså endnu tættere på 6, som er det højeste mål på skalaen. Forbedringen svarer til, at hele 300.000 borgere – netto – er flyttet ét trin op ad SKATs 7-trins complianceskala. Det bekræfter, at SKAT i forhold til borgerne er på rette vej med den bærende strategi, hvor målet netop er at gøre det nemt for de mange og svært for de få.

Skattegab

Skattegabets opgjort i provenu for alle borgere i Danmark var i 2008 1,1 mia. kr. I 2006 var det tilsvarende gab 1,6 mia. kr., men faldet er dog ikke signifikant. Kun godt en fjerdedel af det samlede provenugab i 2008 skyldes egentlig snyd. Der er altså i overvejende grad tale om ubevidste fejl og misforståelser.

SKAT får brugbar viden om fejltyper

Undersøgelsen viser, at det overordnede fejltypemønster er ændret noget. Fejlene på den største af hovedkategorierne – *Personlig indkomst* – er reduceret betydeligt både i antal og beløb. Samtidig er bruttogabet for hovedkategorien *Aktieindkomst* mere end fordoblet, hvilket næsten kan forklares fuldt ud med en stigning i nedsættelser. Der er altså rigtig mange, der glemte at selvangive fradragsberettigede tab, som var særligt udbredte i 2008 på grund af finanskrisen.

Mere hjælp på vej til borgerne

Når man kigger på de enkelte felter på årsopgørelsen, så er der – ligesom i 2006 – en række felter, der skiller sig ud med meget høje fejlandele, fordi SKAT ikke har tilstrækkelige oplysninger til at lade beløbene automatisk indgå på årsopgørelser. Det betyder, at borgeren selv skal opgøre og angive disse indtægter. For andre felter er der adgang til pålidelige tredjepartsindberetninger, men fejl opstår alligevel, blandt andet fordi skatteyderne retter i ellers korrekte oplysninger.

Med udgangspunkt i disse erfaringer er der – blandt andet som led i skattereformen – allerede foretaget en række justeringer med virkning fra indkomstårene 2009 og 2010. På aktieområdet er der nu indført en obligatorisk indberetningspligt for køb af aktier og investeringsforeningsbeviser for alle værdipapirhandlere. Det vil på sigt gøre SKAT i stand til automatisk at beregne avancer og tab. Samtidig er der sket en låsning af hele ti felter på årsopgørelsen, så borgerne ikke længere selv kan rette heri, da tredjepartsindberetningerne har så høj en kvalitet, at der kun undtagelsesvist kan være behov for ændringer. I så fald må borgeren henvende sig til indberetteren.

Fremadrettet vil SKAT søge at anvende de meget positive erfaringer med tredjepartsindberetninger og feltlåsnings i endnu større udstrækning.

Hovedresultater – virksomheder

På virksomhedsområdet er billedet et andet. Her ser SKAT både flere fejl og mere snyd, og der er tale om en stigning i forhold til complianceundersøgelsen fra 2006. Desuden er skattegabet steget på virksomhedsområdet.

SKAT vil reagere på denne udvikling med yderligere tiltag og har i den forbindelse udarbejdet en handleplan, som vil blive udmøntet i konkrete initiativer.

Mange virksomheder er medspillere

90 procent af virksomhederne er medspillere, hvilket er lidt færre end i 2006, hvor 93 procent var medspillere. Der er altså en meget klar overvægt af virksomhederne, som ønsker at følge reglerne, og dermed meget få, som snyder bevidst. Den gennemsnitlige rating ligger på 4,13. Det viser, at SKAT også på virksomhedssiden er på rette vej med den bærende strategi, hvor der netop bliver arbejdet på at gøre det nemt for de mange at gøre tingene rigtigt og svært for de få at snyde.

Løsningen på at nedbringe skattegabet for virksomheder er ikke enkel og kræver en bred vifte af indsatser. Alt fra bedre lovgivning til bedre forebyggelse gennem vejlednings- og afregningsprocesserne og effektiv, konsekvent indsats, sanktion og inddrivelse. Tiltag, der samlet både retter op på skatteyderadfærden og varigt nedbringer skattegabet.

SKAT har konstateret en relativ høj fejlandel

SKAT har gennemført undersøgelsen på virksomhedsområdet ved at gennemgå regnskaber, bogføring og udvalgte bilag i virksomhederne. Det er sket på tværs

af alle de skatte- og momsregler, som virksomhederne er omfattet af. Denne gennemgang viser, at 48 procent er helt uden fejl. I 52 procent af virksomhederne findes der en eller flere fejl, hvilket er en klar stigning i forhold til 2006, hvor fejlprocenten var 42. For en meget stor del af disse virksomheder skyldes fejlene ukendskab til reglerne, forkert tolkning af reglerne, bogføringsfejl eller lignende. Der er typisk tale om beløbsmæssigt mindre fejl.

For 10 procent af virksomhederne er der imidlertid tale om egentligt snyd for eksempel i form af sammenblanding af privatudgifter og virksomhedsudgifter eller skattepligtige indtægter, der ikke er selvangivet. Denne lille gruppe af modspillere, tegner sig for ca. halvdelen af det samlede skattegab.

Undersøgelsen bekræfter dermed SKAT i, at der fortsat er et behov for kontrol i forhold til de modspillervirksomheder, der bevidst snyder. I forhold til de mange medspillere viser undersøgelsen et behov for, at regnskabskvaliteten på skatteområdet forbedres gennem bedre kendskab til reglerne og bedre digitale hjælpemidler. Det skal ske gennem et samspil mellem SKAT, virksomheder, revisorer og brancheorganisationer.

Skattegab

Ligesom på borgerdelen har SKAT for virksomhederne opgjort skattegab i tabt provenu. For 2008 er provenugabet 8,4 mia. kr. Dette er en stigning på 2,6 mia. kr. i forhold til opgørelsen for 2006.

Ved opgørelsen af skattegab i provenu skal man være opmærksom på, at taksationer af selvstændige erhvervsdrivende udgør knap 1,4 mia. kr. Denne del af gabet bliver dog altid håndteret som en del af SKATs basisopgave og kan derfor ikke medregnes som tabt provenu. Det vil sige, at staten ikke mister provenu som følge af den manglende regeloverholdelse. Når man ser bort fra disse taksationer, udgør det samlede provenugab for virksomheder 7,0 mia. kr.

Fejltyper

For alle de fejl, der er kortlagt i undersøgelsen, er det registreret, hvilken regel i lovgivningen fejlen knytter sig til. SKAT har dermed nu en unik registrering af hvilke regler, der giver anledning til fejl og snyd.

Det største område med fejl og snyd opgjort i mistet provenu er på selskabsområdet fejl vedr. ”yderligere udbytte – hovedaktionærbeskatning”, Fejltypen omfatter alle former for maskeret udlodning til hovedaktionær, der beskattes som yderligere udbytte. For selvstændige erhvervsdrivende udgør ”Taksationer” de mest omfattende fejl. Taksationer dækker over de erhvervsdrivende, som ikke indsender en selvangivelse, og hvor SKAT efterfølgende må foretage en skønmæssig ansættelse af virksomhedens skattepligtige indkomst.

Styrket indsats over for virksomhederne

Skatteministeriet har udarbejdet en handleplan, som skal være med til at overføre de positive erfaringer fra borgerområdet til virksomhedsområdet.

Handleplanen omfatter en bred vifte af indsatser for at rette op på den manglende efterrettelighed på virksomhedsområdet. Alt fra bedre lovgivning og systemunderstøttelse, til bedre forebyggelse gennem vejlednings- og afregningsprocesserne, og effektiv, konsekvent indsats og inddrivelse.

Nogle af de konkrete tiltag er at lukke eller begrænse muligheder for fejl og snyd gennem lovændringer eller systemmæssige forbedringer, opdele visse selvstændige erhvervsdrivendes selvangivelse i en privat- og en erhvervsdel for herved at åbne op for 3. partsindberetning og feltlåsning, løsninger til elektronisk indberetning om udført revision og en styrket indsats på virksomhedsområdet med øget tilstedeværelse i virksomhederne.

Complianceundersøgelsen viser, at der er mange fejl i virksomhedernes grundlæggende bogføring af deres bilag. Der er derfor behov for at forbedre regnskabskvaliteten hos rigtig mange virksomheder. Der skal derfor etableres et udbygget samarbejde med centrale, eksterne interessenter som brancheorganisationer, revisions- og rådgivervirksomheder, der kan videreformidle viden og skatteregler om fejl til deres medlemsvirksomheder og kunder. Endelig er der brug for fortsatte målinger af skatteyderadfærden, så SKAT kan arbejde evidensbaseret og sikre, at der træffes beslutninger på et korrekt grundlag.

Derudover har virksomhederne selv et ansvar for at søge hjælp hos deres revisor eller SKAT, hvis de er i tvivl om, hvordan skattereglerne skal bruges eller fortolkes.